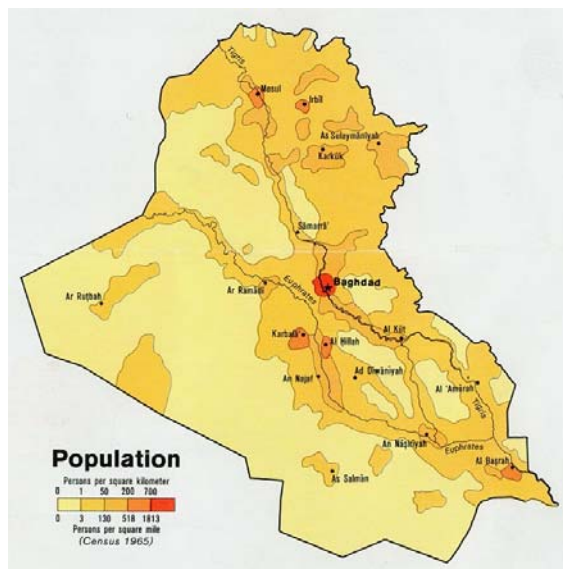

جمهوری عراق

به کوشش : روزبه پارساپور

پایتخت : بغداد

تاریخ استقلال : 1311 شمسی از استعمار انگلستان

نوع حکومت : جمهوری با یک مجلس قانونگذاری

نژاد : شیعیان ایرانی 40% / عرب 37% / کرد ایرانی 19% / ترکمن 1.78% / آسوری 0.8% / امریکائی و اروپائی 1.42%

دین : شیعه 62.5% / سنی 34.5% / عیسوی 2.7% / لائیک 0.3%

زبان : عربی زبان رسمی / فارسی / کردی / ترکی / آرامی

عراق یا جمهوری عراق (عربی: الجمهورية العراقية، کردی: کۆماری عێراق) کشوری در خاورمیانه و جنوب باختر آسیا است. پایتخت عراق شهر بغداد است. این کشور از جنوب با کشورهای عربستان سعودی و کویت، از باختر با اردن و سوریه، از خاور با ایران و از شمال با ترکیه همسایه است. عراق در جنوب مرز آبی کوچکی با خلیج فارس دارد و دو رود مشهور دجله و فرات که

منشأ تمدن های باستانی میان رودان (بین النهرین) در طول تاریخ کهن این کشورند از شمال کشور به جنوب آن روان هستند و این دو رود و رود کارون به هم می پیوندند و اروندرود را تشکیل می دهند که این رود به خلیج فارس می ریزد.

پهنای عراق 438,317 کیلومتر مربع (58م، حدود یک چهارم ایران) است. بیشتر سرزمین عراق پست و هموار و گرمسیری است که باختر عراق کویر است و خاور آن جلگه های حاصلخیز هستند. ولی بخشی از کردستان عراق (شمال خاور) کوهستانی و سردسیر می باشد. همچنین عراق یکی از بزرگترین کشورهای دارای منابع نفت می باشد که توسط استعمار انگلستان پس از متلاشی شدن امپراتوری ترکان عثمانی خلق گردیده است.

کشور عراق در ساحل شمال غربی خلیج فارس قرار گرفته است ، این کشور در میان هشت کشور حوزه خلیج فارس کمترین مرز آبی را با خلیج فارس دارد. به همین دلیل یکی از نقاط ضعف ژئوپلیتیکی این کشور ، تنگنای جغرافیایی آن است. طول ساحل عراق در خلیج فارس با احتساب طول آبراهه خور عبدالله حداکثر 80 کیلومتر میشود . این نقطه ضعف عراق موجب تجاوز نظامی به ایران برای اشغال استان خوزستان و گسترش مرزهای آبی عراق با خلیج فارس شد که متأسفانه همه کشورهای متحجر عربی منطقه که هنوز به استقلال سیاسی و فکری نرسیده اند از این تجاوزگری و غارتگری حمایت کردند. پس از بی نتیجه ماندن این توطئه غیر انسانی عربی عراق مجبور به بازپسگیری کویت شد و به همین جهت راهی اشغال کویت شد . کویت کشوری کوچک و تازه ایجاد شده ای بود که به خواست و اراده انگلستان پای به عرصه گیتی گذاشته بود و مردم عراق همیشه این منطقه را بخشی از کشور خود میدانستند ولی کشورهای غربی برای ایجاد پایگاهی دائمی در خلیج فارس کشورهای کوچکی و وابسته را بنا نهادند. مردم و دولت کویت که در همان ساعات اولیه حمله عراق به کویت ، کشور را ترک کردند و هیچ دفاعی از کشور تازه ایجاد شده خود نکردند. ولی کشورهای غربی که منافع درازمدت خود را در خلیج فارس به خطر دیدند با تمام قدرت از کویت در برابر عراق دفاع کردند و نیروهای نظامی عراق را از کویت بیرون راندند.

پایتخت عراق بغداد است . نام بغداد بدلیل آنکه عراق بخشی از سرزمینهای ایران بزرگ محسوب میشده است نامی ایرانی می باشد که تشکیل شده است از بغ + داد به معنی داده شده از سوی خداوند . عراق از جنوب با کشورهای عربستان سعودی و کویت، از غرب با اردن و سوریه، از شرق با ایران و از شمال با ترکیه همسایه است. دو رود مشهور دجله و فرات که منشأ تمدن های

باستانی میان‌رودان (بین‌النهرین) در طول تاریخ کهن این کشورند از شمال کشور به جنوب آن روان هستند و این دو رود و رود کارون به هم می‌پیوندند و اروندرود را تشکیل می‌دهند که این رود به خلیج فارس می‌ریزد.

عراق پس از ایران دومین کشور پرجمعیت ژئواستراتژی خلیج فارس است. نزدیک به یک پنجم جمعیت کل منطقه در عراق قرار گرفته است و کشورهای عربی دیگر مانند عربستان به دلیل زمینهای بی حاصل و سوزان فاقد جمعیت شهر نشینی می باشد. طبق آمار سال 2005 از کل جمعیت عراق که 26074906 نفر محاسبه شده است ، 40% زیر 14 سال سن دارند ، 57% بین سنین 15-64 سال و 3% بالای 65 سال. ضریب رشد جمعیت عراق بین سالهای 2000-2005 حدود 2.7% و امید به زندگی در سال 2005 به طور متوسط 68.7% سال ، میزان باسوادی جمعیت بالای 15 سال 40.4% گزارش شده است. (www.cia.factbook-iraq.com)

عراق از دیدگاه تاریخی و تمدنی با همه کشورهای عربی متفاوت است . ریشه و بنیان بسیاری از تمدن های کهن در عراق نهفته است و روزگاری شهر بزرگ بابل (Babylon) را در خود جای داده بوده و پس از آن بخشی از سرزمینهای کوروش بزرگ هخامنشی بنیانگذار حقوق بشر جهان بوده است. همچنین هزاران سال بخشی از تمدن عظیم ایرانیان (در دوره هخامنشیان و اشکانیان و ساسانیان) محسوب میشده است و کاخ باشکوه تیسفون مدائن ایرانیان ساسانی و معبد بزرگ میترائیسم هترا در زمان ایرانیان اشکانی نیز در عراق واقع شده است . اشکانیان از سلسله شاهنشاهی های کهن ایرانی است که در 14 آوریل 247 پیش از میلاد بنیانگذارده شد و ساسانیان نیز از امپراتوری های قدرتمندی است که امپراتوری روم یا غرب امروز را به زانو درآورد . در سنگ نگاره های تاریخی در نقش رستم نشان زانو زدن والرین امپراتور روم در برابر پادشاهان ساسانی بر روی سنگ تراشیده شده است. به همین روی عراق هزاران سال بخشی از فرهنگ و تمدن عظیم ایرانی محسوب میشده است ولی پس از یورش اعراب به این منطقه تنها زبان مردمان عربی گشت و نژادی هزاران ساله ایرانی آن منطقه هرگز تغییر نخواهد کرد.

مردمانش از دیدگاه فرهنگی و تمدنی و شهر نشینی با همه کشورهای عربی متفاوت است و خوی تمدن و شهرنشینی بابل قدیم و پادشاهی کسرای باستانی نیز در مردمانش دمیده است . همچنین شمال عراق نیز محل سکونت مردمان ایرانی نژادی است که به کردستان عراق مشهور می باشد. زبان اقوام کورد عراقی ریشه از زبان پهلوی و اوستایی ایران باستان دارد و بخشی از زبانهای ایرانی شناخته شده است. شیعیان عراقی نیز از دیدگاه فرهنگی و دینی و باورهای ملی بسیار به ایرانیان نزدیک هستند و به عبارتی

میتوان گفت که شیعیان عراقی تنها به زبان عربی گویش میکنند و نه اینکه از دیدگاه نژادی عرب باشند. درست مانند مردم سوریه که امروز عرب خوانده میشود ولی نژاد آنها از آشور باستان است و یا مردمان مصر که پیشینه ای بسیار کهن دارند ولی متاسفانه پس از حمله اعراب به کشورشان نتوانستند از زیر یورش عربی رهایی یابند و امروزه به نام کشوری عربی خوانده میشود در صورتیکه مدرا یا نام باستانی مصر می باشد و مردمانش بسیار باتمدن و کهن می باشند و تنها زبانشان به عربی است. به هر روی فقط بخشهای سنی نشین عراق به سمت عربهای جنوبی خلیج فارس سوق پیدا کرده اند. برای نمونه میتوان به این دسته بندی های جغرافی دانان مشهور جهان اشاره کرد که استانهای عراق به شهرهایی تقسیم نموده است که همگی به نام ایرانی شناخته می شود:

«لسترنج» در کتاب «جغرافیای تاریخی سرزمین های خلافت شرقی» به نقل از «ابن خردادبه» و «قدمه بن جعفر» دو تن از جغرافی نگاران معتبر و معروف قرن سوم هجری می نویسد: «این اقلیم دوازده ولایت دارد و هر يك را استان گویند. و شصت بخش دارد که هر يك را طسوج نامند». لسترنج سپس در توضیح می افزاید: پاره ای از این تقسیم بندی ها که گویا در اصل به منظور تقسیم بندی مالیاتی بوده است، در يك قرن بعد در کتاب مقدسی نیز وارد گردیده است. توجه داشته باشیم که مقدسی کتاب جغرافیای خود «احسن التقاسیم فی معرفة الاقالیم» را در سال 375 بعد از هجرت نگاشته است. لسترنج نام هر يك از این استان های دوازده گانه را با تعداد تسوك های (طسوج) هر استان «از حیث نهلهایی که آنها را مشروب می کردند و منابع [آبی] آن نهرا» در سه گروه آورده است. ما در این جا نخست به اختصار تنها اسامی این دوازده استان را مطابق با تقسیم بندی یاد شده در سه گروه از کتاب سرزمین های خلافت شرقی لسترنج، بدون ذکر نام تسوك های هر استان می آوریم. سپس به دنبال آن اسامی تسوك های هر استان را به طور کامل و به تفکیک هر استان، از رساله محققانه ای «کشور عراق، از دیدگاه فرهنگ و تمدن رنگ ایرانی دارد نه عربی» نوشته دانشمند فاضل سیدمحمد علی امام شوشتری، یاد می کنیم. لسترنج می نویسد: «گروه اول مرکب است از چهار استان در ساحل خاوری دجله، که هم از آن و هم از رود «تامرا» مشروب می گردیدند.» این چهار استان عبارت بودند از:

نخست: استان «شادفیروز» (شاذ فیروز) در اطراف حلوان که دارای پنج تسوك است. دوم: استان «شادهرمز» در اطراف بغداد که هفت تسوك داشت. سوم: استان «شادقیاد» که از هشت تسوك تشکیل می شد. چهارم: استان «بازیجان خسرو» (استان نهروان) که دارای پنج تسوك بود. «قدمه» نام این استان را «اندرین کرد» (اندرین گرد) ثبت کرده است. «گروه دوم: مرکب از دو استان است که از دجله و فرات آب می گرفتند.» اسامی این دو استان (استان پنجم و ششم) عبارت بودند از:

پنجم: استان « شادشاپور » که دارای چهار تسوك بود و در اطراف واسط قرار داشت. ششم: استان « پادبهنم » که استان جنوبی دجله بود و مشتمل بر چهار تسوك می‌شد. گروه سوم: شش استان بعدی را تشکیل می‌داد که همگی آن‌ها در سمت باختر دجله، در مسیر رودخانه‌ها و نهرهایی بودند که بیشتر آن‌ها از فرات به سوی دجله جریان داشتند. بدین قرار:

هفتم: « استان بالا » که در اطراف شهر « انبار » بود و چهار تسوك داشت. هشتم: استان « اردشیر بابکان » که در جنوب « استان بالا » یعنی استان هفتم بود و از پنج تسوك تشکیل می‌شد. (لسترنج تنها چهار تسوك آن را برشمرده است.) نهم: استان « زاب‌ها » موسوم به استان « به دیویاسفان » که در خاور استان اردشیر بابکان واقع بود و سه تسوك داشت. دهم: استان « به قباد بالا » که دارای شش تسوك بود. یازدهم: استان « به قباد میانه » که در مجموع چهار تسوك را شامل می‌شد. دوازدهم: استان « به قباد پایین » که مشتمل بر پنج تسوك بود. اراضی سه استان اخیر، در کنار رود فرات از محل انشعاب نهر ملك (شاهگان)، از رود فرات تا جایی که رود فرات به بطایح می‌ریخت، گسترده شده بود. (جغرافیای تاریخی سرزمین‌های خلافت شرقی - لسترنج - ترجمه محمود عرفان - شرکت انتشارات علمی و فرهنگی - چاپ سوم؛ 1367 - ص 86)

عراق در طول این هزاران سال شکوه باستانی و شهرنشینی که پیوستگی کهنی با ایران بزرگ داشته اند ، حتی نام پایتخت آن ایرانی نام میان رودان ، کاخ مدائن ، معابد هترا ، دجله و فرات و ... شهرت جهانی داشته است و تجارت و رونق آن زبان زد مردمان بوده . ولی متأسفانه سیاست های استعمار انگلستان و آمریکا بیشترین ظلم و ستم را در قرن معاصر بر آنان روا داشته است . از پایه های شکل گیری مرزهای جغرافیایی عراق که توسط انگلستان انتخاب شد و منطقه کویت را تبدیل به کشوری جدا نمود تا سهم عراق را از خلیج فارس به حداقل رساند ، تا اعلام حمایت انگلستان و آمریکا برای آغاز جنگ بر ضد ایران و ویران شدن مناطق مختلف کشور خود و همسایه ، یا کشته شدن یک میلیون مردم عادی پس از اشغال این کشور توسط نیروهای متحدین پس از سقوط صدام . به همین روی است که عراق با وجود چنین پیشینه تاریخی امروز در ردیف عقب مانده ترین کشورهای دنیاست که هرگز با چنین سیاست های آمریکایی و انگلیسی بوی خوش آزادی را به خود نخواهد دید و به کشوری تروریست پرور شناخته شده است . بدون تردید مردمانی که اصل و ریشه گذشته خود را فراموش کنند عاقبتی بهتر از این نخواهند داشت . ایرانیان با تمام تجاوزات و ناملازمات روزگار تحت هیچ شرایطی زبان و هویت ملی خود را از دست ندادند و امیدواریم مردمان عراق باردیگر به آن شکوه گذشته نیاکان مشترک در روزگاران باستان بازگردند.